

2. SVĚTOVÁ VÁLKA 1939 – 1945

Ahoj, vítám Tě ve vojenském historickém ústavu.

Jsem československý voják a během 2. světové války jsem bojoval proti německým jednotkám u Tobruku v Africe a Dunkerque ve Francii.

Tato válka představovala největší a nejkrutější střetnutí v dějinách, v němž přišlo o život více než 60 milionů lidí a v masovém měřítku bylo poprvé postiženo i civilní obyvatelstvo. V důsledku zrušné nacistické rasové ideologie zemřelo více než 6 milionů evropských Židů.

Pojď, provedu Tě těmi nejdůležitějšími událostmi a hlavními bojišti, kde českoslovenští vojáci za 2. světové války působili.

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV PRAHA

ARMÁDNÍ MUZEUM ŽIŽKOV

PRACOVNÍ LIST – 8. - 9. TŘÍDY ZŠ

www.vhu.cz

1. PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA

Protektorát Čechy a Morava, který vznikl na základě výnosu Adolfa Hitlera 16. března 1939, se stal součástí Německé říše. Vlajka měla formu bílo-červeno-modré trikolóry a směla se vyvěšovat pouze spolu s vlajkou německou. Formální hlavou protektorátu představoval tzv. státní prezident, rozhodující pravomoc však příslušela říšskému protektorovi, od roku 1943 pak Německému státnímu ministrovi pro Čechy a Moravu. Protektorátní vláda byla odsouzena k plnění německých příkazů. Přes značné riziko se ihned počaly vytvářet odbojové skupiny, jejichž cílem byla obnova Československa v původních hranicích. Český domácí odboj představoval nejdéle trvající hnutí odporu v Evropě. Plány nacistů s českým národem byly jednoznačné: třetina obyvatel měla být poněmčena, třetina odsunuta a třetina zavražděna. Protektorát Čechy a Morava zanikl 5. května 1945. V letech 1939 – 1945 padlo za obětí nacistickému teroru v protektorátu minimálně 125 000 Čechů a českých Židů.

Úkol č. 1: Zjistí jména alespoň 3 členů vojenské odbojové skupiny „Obrana národa“.

2. LETECKÁ BITVA O VELKOU BRITÁNIÍ

Bitva o Británii (někdy též nazývaná bitva o Anglii) se odehrávala od 10. července 1940 do 31. října 1940. Německé letectvo (Luftwaffe) se nad Velkou Británií a kanálem La Manche střetlo s britským královským letectvem (Royal Air Force – RAF), v jehož řadách bojovali i čs. letci. Německá strana se snažila zničit nebo alespoň oslabit RAF. Německé bombardéry pustošily anglická města, zejména Londýn. Cíli německých leteckých útoků byla anglická letiště, lodě, továrny na letadla a mnoho dalších strategických míst, jejichž zničení mělo Velkou Británii výrazně oslabit. Tato bitva má své důležité postavení v dějinách válek proto, že se jednalo o první významné střetnutí vybojované výhradně prostřednictvím leteckých sil. Na konci října 1940 bylo Němcům jasné, že britské letectvo zničit nemohou. Nejúspěšnějším spojeneckým stíhačem bitvy byl Čech Josef František.

Úkol č. 2: Jak se jmenovaly čs. vojenské letecké jednotky, které bojovaly po boku Velké Británie (napiš alespoň 2 názvy).

3. BITVA O TOBRUK

V letech 1941 – 1942 byla v Tobruku (strategický přístav v severovýchodní Libyi) a jeho okolí svedena řada bitev, v nichž bylo toto město několikrát dobyto oběma stranami – německo-italskými silami (Afrikakorps pod velením polního maršála Erwina Rommela) i Spojenci.

Na straně Spojenců zasáhli do bojů Britové, Australané, Jihoafričané, Poláci a Čechoslováci. Německý tisk je nazýval „Pouštními kryšami“. V řadách československého pěšího praporu 11 – Východního se obrany Tobruku účastnilo téměř 650 mužů. Šlo o vůbec největší akci československých jednotek na Blízkém východě a v severní Africe. Československý pěší prapor zde od 21. října do 10. prosince 1941 hájil nejvíce ohrožený západní úsek. V bojích o Tobruk padlo 14 příslušníků československého pěšího praporu, 26 bylo těžce a 55 lehce zraněno.

Úkol č. 3: Jak se jmenoval velitel československého pěšího praporu, který se účastnil obrany přístavu Tobruk?

4. ATENTÁT NA HEYDRICHA A JEHO NÁSLEDKY

Roku 1941 byl zastupujícím říšským protektorem jmenován Reinhard Heydrich. Pod něj spadala i tajná státní policie gestapo, která měla na starosti likvidaci všech odpůrců Třetí říše. Od poloviny roku 1941 byly z Velké Británie do českých zemí vysazovány paravýsadky. Členové těchto paravýsadků plnili především zpravodajské úkoly, ale příslušníci skupiny Anthropoid byli z Londýna do protektorátu vysláni uskutečnit atentát na Heydricha. Dne 27. května 1942 v Libni v Praze dvojice čs. parašutistů Jan Kubiš a Josef Gabčík tento atentát uskutečnila. Dne 18. června 1942 byli Kubiš a Gabčík se svými spolubojovníky obklíčeni v kostele svatých Cyrila a Metoděje, kde proti nacistům svedli svůj poslední boj, při němž všichni zahynuli. Němci se za atentát na Heydricha krutě mstili; začalo nelítostné pronásledování českého národa, při němž zemřelo několik tisíc lidí. Odvetou bylo také vyvraždění českých vesnic Lidic a Ležáků. Na základě úspěšného atentátu prohlásily Velká Británie a Francie mnichovskou dohodu za neplatnou.

Úkol č. 4: Jakým způsobem byl prozrazen úkryt aktérů atentátu?

5. BITVA U SOKOLOVA

Koncem února 1943 po mohutných ofenzívách Rudé armády došlo k zastavení jejího postupu. V oblasti Charkova v Rusku Sověti neměli souvisle pokrytou frontu, čehož využili Němci a zahájili protiútok. A právě zde se ve vesnici Sokolovo odehrála bitva, které se po boku Rudé armády zúčastnili i vojáci 1. československého samostatného praporu pod velením plukovníka Ludvíka Svobody. Jednalo se o první samostatné nasazení československých vojáků na východní frontě.

8. března 1943 zaútočily německé tanky na vesnici Sokolovo. Rudé armádě se podařilo útok zastavit a Němci se dali na ústup. Nepřítel měl však dobře vymyšlený plán: před vesnicí zůstalo pár hořících německých tanků, mezi nimi i jeden nepoškozený. Dým, který z něj vycházel, nebyl od požáru vozidla, ale od nastražené dýmovnice. Německé posádce tanku se touto lstí podařilo zjistit postavení sovětských a československých zbraní, čehož Němci při druhém útoku využili. V rozhodující fázi německé ofenzívy se čs. vojákům podařilo útok nepřítele na potřebnou dobu zadržet. V bitvě u Sokolova působilo téměř 980 čs. vojáků, 86 z nich padlo. Čs. vojáci prokázali v bitvě nebyvalou statečnost.

Úkol č. 5: Uveď názvy dalších významných bitev či vojenských operací 2. světové války (alespoň 4 názvy).

6. KARPATSKO – DUKELSKÁ OPERACE

Na území Slovenské republiky, tehdejšího spojence Německa, se 29. srpna 1944 rozhořelo Slovenské národní povstání. Sovětské velení chtělo povstání pomoci a naplánovalo rychlou vojenskou operaci.

Karpatsko-dukelská operace byla útočnou operací sovětských a československých vojsk na severovýchodním Slovensku na podzim roku 1944. Bojovala zde Rudá armáda společně s 1. československým armádním sborem (pod velením generála Jana Kratochvíla, později generála Ludvíka Svobody) proti Německu a Maďarsku. Původně neměla být delší než 5 dnů, ale boje nakonec trvaly dnů 80.

Ofenzíva byla zahájena 8. září 1944. Improvizovaná operace, na jejíž přípravu bylo málo času a která byla podniknuta především z politických důvodů (vojensky bylo výhodnější Karpaty obejít, což také bylo původním záměrem sovětského velení), ztroskotala. O neúspěchu karpatsko-dukelské operace bylo rozhodnuto prakticky již při jejím zahájení, neboť Němci hned na začátku Slovenského národního povstání odzbrojili dvě slovenské divize, které měly pomoci Rudé armádě překonat horské pásmo Karpat.

Úkol č. 6: Jak se nazývaly dobrovolné ozbrojené oddíly, jejichž činnost vyústila v organizované Slovenské národní povstání?

ZDE NAPIŠ, CO SES DOZVĚDĚL.

ÚKOL č.1:

.....
.....
.....

ÚKOL č.2:

.....
.....
.....

ÚKOL č.3:

.....
.....
.....

ÚKOL č.4:

.....
.....
.....

ÚKOL č.5:

.....
.....
.....

ÚKOL č.6:

.....
.....
.....